

XXI-oji Jaunųjų mokslininkų psichologų konferencija

ŠIŲ LAIKŲ ŽMOGUS

2024 m. gegužės 10 d.

PRANEŠIMŲ SANTRAUKŲ LEIDINYS

Abstract book of the
21st Conference of Junior Researchers in Psychology
A PERSON OF OUR TIMES
May 10, 2024

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

ORGANIZACINIS KOMITETAS

| ORGANISATIONAL COMMITTEE

Pirmininkė | Chair: Rita Jakštienė

Nariai | Members: Greta Guogaitė,
Agnietė Kairytė, Momina Khalid Butt,
Justė Margevičienė, Dovilė Mikučionytė,
Miglė Rudytė.

Studentai | Students:

Rugilė Goštautaitė, Rūta Macijauskaitė,
Dalia Ustinavičiūtė, Gintarė Ušakovaitė.

LiPSA nariai | LiPSA members:

Evelina Laurynaitė, Silvija Žukaitė

KONFERENCIJOS MOKSLO KOMITETAS

| SCIENTIFIC COMMITTEE OF THE CONFERENCE

Pirmininkė | Chair: prof. dr. Roma Jusienė

Nariai | Members: prof. dr. Evaldas Kazlauskas,
prof. dr. Ilona Laurinaitytė, doc. dr. Antanas Kairys,
doc. dr. Greta Kaluževičiūtė-Moreton,
doc. dr. Jurgita Lazauskaitė-Zabielskė,
doc. dr. Paulina Želvienė, dr. Lauryna Rakickienė.

KONFERENCIJOS GLOBĖJA

| PATRON OF THE CONFERENCE

Prof. habil dr. Danutė Gailienė

KONFERENCIJOS ORGANIZATORIAI

| CONFERENCE ORGANISERS

Filosofijos
fakultetas

RĖMĖJAI

| SPONSORS

INFORMACINIS RĖMĖJAS

| INFORMATIONAL SPONSOR

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

<https://doi.org/10.15388/Proceedings.2024.43>

ISBN 978-609-07-1047-0 (Leidinio forma: Elektroninis - PDF)

Copyright © 2024 Authors. Published by Vilnius University Press. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

Analizuojant, išryškėjo dvi pagrindinės temos, susijusios su augintinio netekties išgyvenimo patyrimu: sudėtingi emociniai išgyvenimai ir mintys po netekties bei bandymas susitaikyti su sukurto santykio praradimu. Tyrimo dalyviai pergyveno sudėtingus procesus: vyko mirties įvykio priežastingumo apmąstymai, patirtos naujos emocijos, suvoktas neigiamas aplinkos vertinimas dėl, galbūt, per stiprių išgyvenimų, susidurta su gyvūno palikta tuštuma bei apmąstymai apie pergyventas ir būsimas netektis. Susitaikymui su netektimi įtakos turėjo patirtas priešlaikinis gedėjimas, fizinis mirties pamatymas, aplinkinių palaikymas, sukurto santykio vertinimas, prisiminimai bei kiti gyvūnai (esami ar naujai įgyti). Atskleista, kad susitaikymui su augintinio netektimi, svarbu išgyventi visą proceso spektrą: tiek sudėtingas emocijas, tiek bandymus susitaikyti.

Kadangi tai pirmas tokio pobūdžio tyrimas Lietuvoje, nagrinėjantis naminio gyvūno netekties patyrimą, jo rezultatais siektina atkreipti dėmesį į panašių tyrimų trūkumą (ypatingai šalies kontekste) bei pačios temos aktualumą šiuolaikinėje visuomenėje. Panašių tyrimų rezultatų pritaikymas skatintų gilesnį tokio tipo netekčių supratimą, tiek su tokiais išgyvenimais dirbančių profesionalų, tiek plačiosios visuomenės kontekstuose. Tai padėtų mažinti gyvūno netekties patirties nuvertinimą, stigmatizaciją, o rezultate, su šia patirtimi susiduriantiems žmonėms sudaromos geresnės sąlygos kreiptis bei sulaukti tinkamos pagalbos.

Darbo vadovė: dr. Austėja Agnietė Čepulienė.

Raktiniai žodžiai: naminio augintinio netektis; jaunieji suaugę; gyvūnas; šuo; gedėjimas.

PAAUGLIŲ LĖTINIS SKAUSMAS: INTERNALIŲ SUNKUMŲ, PROBLEMINIO NAUDOJIMOSI SOCIALINIAIS TINKLAIS, MIEGO SUNKUMŲ IR LYTIES VAIDMUO

Dovilė Mikučionytė, Asta Adler

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas

Įvadas. Trumpalaikis įvairių sričių skausmas paauglystėje laikomas normatyviniu fenomenu, tačiau 3 mėnesius ar ilgiau besitęsiantis arba pasikartojantis skausmas gali būti vertinamas kaip lėtinis (WHO, 2020). Apie 3-8% paauglių patiria tokį intensyvų lėtinį skausmą, kuris reikšmingai riboja kasdienį funkcionavimą (Könning et al., 2021). Daugelis tyrimų patvirtina lėtinio skausmo komorbidiskumą su internaliais ir miego sunkumais, kurie neretai analizuojami kaip psichosomatinio sutrikdymo dalis (Heinz et al., 2022). Kita vertus, esama prieštaraujančių tyrimų, pagrindžiančių internalių ir miego sunkumų atskirumą bei savitą vaidmenį lėtinio skausmo raidoje. Šie tyrimai atskleidžia tarpinių veiksnių, tokių kaip probleminis naudojimas internetu, svarbą (Cerutti et al., 2021). Aptariamų sunkumų raiška gali priklausyti ir nuo paauglio lyties (Könning et al., 2021). Visų minėtų veiksnių tarpusavio ryšiai ir vaidmuo plačiau nenagrinėti.

Tyrimo tikslas: Įvertinti galimą tarpinį probleminio naudojimosi socialiniais tinklais ir lyties vaidmenį sąsajoje tarp internalių sunkumų, miego sutrikdymų ir lėtinio skausmo.

Metodika. Šiame tyrime analizuoti viešai prieinami 2017/2018 m. moksleivių sveikatos ir gyvenimo tyrimo (angl. Health Behaviour in School-aged Children, HBSC) duomenys, apimantys reprezentatyvią penktų, septintų ir devintų klasių Lietuvos moksleivių imtį. Tyrime dalyvavo 3797 paaugliai nuo 10 m. iki 16,4 m. ($M = 13,7$, $SD = 1,65$), iš kurių 50,1% sudarė berniukai ir 49,3% mergaitės. Naudoti HBSC Simptomų skalės (angl. HBSC Symptom Checklist) ir Naudojimosi socialiniais tinklais sutrikdymų skalės (angl. Social Media Disorder Scale) duomenys. Atlikta moderuota mediacinė analizė (Hayes, 2022; 21 modelis).

Rezultatai. Probleminis naudojimas socialiniais tinklais reikšmingai moderavo ryšius tarp internalių sunkumų ir miego sutrikdymų. Lytis buvo reikšmingas sąsajų tarp miego sunkumų ir lėtinio skausmo moderatorius.

Rezultatų aptarimas. Paaugliams, patiriantiems internalių sunkumų, labiau išreikštas probleminis naudojimas socialiniais tinklais susijęs su didėjančia miego sunkumų ir lėtinio skausmo rizika. Miego sunkumų patiriančios merginos susiduria su aukštesne lėtinio skausmo rizika nei vaikinai.

Išvados. Internalių sunkumų patiriantys paaugliai gali naudotis socialiniais tinklais, siekdami palengvinti emocinę būseną, tačiau probleminis naudojimas neretai didina miego sunkumų ir lėtinio skausmo riziką.

Raktiniai žodžiai: lėtinis skausmas, internalūs sunkumai, miego sunkumai, probleminis naudojimas socialiniais tinklais.

PASITRAUKIMO IŠ INTERNETINĖS STRESO MAŽINIMO INTERVENCIJOS PRIEŽASTYS: KOKYBINĖ ANALIZĖ

Augustė Nomeikaitė, Deimantas Zinkevičius

Vilniaus universitetas, Psichologijos institutas, Psichotraumatologijos centras

Įvadas. Internetinės kognityvinės elgesio terapijos (IKET) intervencijos gali būti tokios pat veiksmingos psichikos sveikatos sutrikimams gydyti kaip ir įprastos terapijos. Vis dėlto iššūkių sukelia mažas žmonių įsitraukimas į internetines intervencijas, kadangi didelė dalis, pradėjusių naudoti IKET, programos nepabaigia. Toks ankstyvas pasitraukimas gali būti vertinamas kaip nebaigtas gydymas ir gali sumažinti potencialią naudą klientams. Ištyrę priežastis, dėl kurių žmonės nustoja naudotis IKET programomis, galime geriau suprasti, kaip spręsti šią problemą. Šiuo tyrimu siekta ištirti sveikatos priežiūros darbuotojų, nustojusių naudotis IKET dėmesingumu grįsta streso mažinimo programa, patirtį.

Metodika. Atliktas pusiau struktūruotas interviu su 12 sveikatos priežiūros darbuotojų moterų, kurių amžius svyravo nuo 24 iki 68 metų ($M = 44,67$, $SD = 11,80$). Interviu su tyrimo dalyvėmis vyko telefonu, o duomenys buvo analizuojami taikant teminę analizę.

Rezultatai. Kokybinė duomenų analizė atskleidė, kad dauguma dalyvių nurodė keletą priežasčių, dėl kurių nutraukė naudojamąsi programą, o dažniausiai įvardinta priežastis buvo laiko stoka. Jie nurodė ir kliūtis, ir veiksnius skatinančius naudojamąsi programą, kuriuos galima suskirstyti į asmeninius arba susijusius su pačia programa. Asmeniniai veiksniai apėmė gyvenimo aplinkybes, asmenines savybes ir psichologinį atsaką į programą. Su programa susijusios aplinkybės apėmė techninius aspektus, programos turinį ir teikiamos psichologo paramos lygį.

Išvados. Šio tyrimo rezultatai gali padėti geriau suprasti, dėl kokių priežasčių klientai nustoja naudotis internetinėmis psichologinėmis programomis, o tai gali būti svarbu siekiant pagerinti jų veiksmingumą.

Darbo vadovai: prof. dr. Evaldas Kazlauskas, doc. dr. Odeta Geleželytė.

Raktiniai žodžiai: Internetinės intervencijos, kognityvinė elgesio terapija, dėmesingas sąmoningumas, stresas.